

S A D R Ž A J

POGLAVLJE 1

VIRUSNE BOLESTI RIBA

1.1 VIRUSI RIBA I ĆELIJSKE LINIJE KOJE SE KORISTE U DIJAGNOSTICI . . . . .
1.2 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA HERPESVIRUSIMA . . . . .
HERPESVIRUSI CIPRINIDA . . . . .
Boginje šarana (Epithelioma papulozum cyprini - carp pox) . . . . .
Hematopoetska nekroza izazvana herpesvirusom (Herpesviral haematopoietic necrosis) . . . . .
HERPESVIRUSI SOMA . . . . .
Infekcija kanalskog soma izazvana herpesvirusom Tip I (Herpesvirus of ictaluridae type I - Channel catfish virus disease) . . . . .
Infekcija evropskog soma izazvana herpesvirusom (European catfish herpesvirus) . . . . .
Herpesvirus crnog soma (Black catfish herpesvirus) . . . . .
HERPESVIRUSI SALMONIDA . . . . .
Herpesvirus salmonida tip I (Type I Salmonid herpesvirus) . . . . .
Herpesvirus kalifornijske pastrmke (Steelhead herpesvirus - SHV) . . . . .
Oboljenje salmonida izazvano herpesvirusom Tip II (Type II Salmonidae herpesvirus) - Oncorhynchus masou virus disease - OMVD)
Herpesviroza salmonida Tip III (Type III Salmonid herpesvirus) - Herpesvirus jezerske pastrmke (Lake trout herpesvirus) . . . . .
Papilomatoza atlantskog lososa izazvana herpesvirusom (Atlantic salmon papillomatosis herpesvirus) . . . . .
HERPESVIRUS I HERPESVIRUSU SLIČNO STANJE DRUGIH RIBLIJH VRSTA . . . . .
Herpesvirusi jesetri (Acipenserid herpesvirus) . . . . .
Herpesvirusi jegulja (Anguillid herpesvirus) . . . . .
Herpesvirusi grgeča (Percid herpesvirus) . . . . .
Herpesvirus štuke koji izaziva epidermalnu proliferaciju (Pike epidermal proliferation herpesvirus) . . . . .
1.3 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA IRIDOVIRUSIMA . . . . .
Limfocistis (Lymphocystis) . . . . .
Nekroza eritrocita riba (Piscine erythrocytes necrosis - PEN) . . . . .
Virusna nekroza škrge šarana (Viral branchionecrosis cyprini) . . . . .
Epizootska hematopoetična nekroza riba - Epizootic haematopoietic necrosis (Sistemska ranaviroza slatkovodnih riba: EHNV, ESV, ECV - Systemic freshwater ranaviruses: EHNV, ESV, ECV) . . . . .
Iridoviroza grgeča (Redfin perch iridovirus disease) . . . . .
Iridoviroza kalifornijske pastrmke (Rainbow trout iridovirus disease) . . . . .
Iridoviroza soma (Sheatfish iridovirus disease) . . . . .
Iridoviroza kanalskog somića (Catfish iridovirus disease) . . . . .
Iridoviroza smuđa (Pike perch iridovirus disease) . . . . .
Iridoviroza jegulja (Eel iridovirus disease) . . . . .
1.4 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA BIRNAVIRUSIMA . . . . .
Zarazna nekroza gušterače pastrmki - ZNG (Infectious pancreatic necrosis- IPN) . . . . .
Škržno-bubrežno zapaljenje jegulja (Branchionephritis anguilla) . . . . .
1.5 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA RABDOVIRUSIMA . . . . .
Prolećna viremija šarana - Viremia vernalis cyprini spring viraemia of carp . . . . .
Rabdoviroza mladi štuke - Pike fry rhabdovirus diseases (PFRD) . . . . .
Papilomatoza jegulja - Rabdoviroza jegulja . . . . .

Virusna hemoragična septikemija pastrmki - Viral Haemorrhagic septicaemia (VHS) . . . . .
Zarazna hematopoetska nekroza (ZHN) - Infectious haematopoetic necrosis (IHN) . . . . .
1.6 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA REOVIRUSIMA . . . . .
Izolacija aquareovirusa iz slatkvodnih riba . . . . .
1.7 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA PIKORNAVIRUSIMA . . . . .
Pikornavirusi salmonida . . . . .
1.8 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA NODAVIRUSIMA . . . . .
Virusna encefalopatiјa i retinopatiјa larvi i juvenilnih morskih riba (Viral encephalopathy and retinopathy of larval and juvenile marine fish) . . . . .
1.9 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA TOGAVIRUSIMA . . . . .
Oboljenje pankreasa (Pancreas disease) . . . . .
Sindrom eritrocitno inkluzionih telašaca (Erythrocytis inclusio body syndrome - EIBS) . . . . .
1.10 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA PARAMIKSOVIRUSIMA . . . . .
Paramiksovirusi riba . . . . .
1.11 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA ORTOMIKSOVIRUSIMA . . . . .
Infektivna anemija salmonida (Infectious salmon anemia) . . . . .

POGLAVLJE 2

BAKTERIJSKE BOLESTI RIBA

2.1 SISTEMSKE I MEŠANE INFEKCIJE RIBA IZAZVANE BAKTERIJAMA . . . . .
2.2 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA ENTEROBAKTERIJAMA . . . . .
Furunkuloza - Furunculosis . . . . .
Čiravost pastrmki . . . . .
Eritrodermatitis šarana - Erythrodermatitis cyprini . . . . .
Infekcije izazvane sa Aeromonas hydrophila - Bakterijska hemoragična septikemija - Crevno oboljenje - Redsore disease . . . . .
Jersinioza (Yersiniosis) Bolest crvenih usta pastrmki (Enteric redmouth disease - ERM), Blood spot . . . . .
Edvardsieloza - Edwardsiellosis . . . . .
Oboljenje izazvano Edwardsielлом tarda - Emfizematozno truležno oboljenje - Emphysematous putrefactive disease of catfish, redpest . . . . .
Oboljenje izazvano Edwardsielлом ictaluri - Enteroseptikemija kanalskog somića - Enteric septicæmia of Catfish . . . . .
Vibrioza - Vibriosis . . . . .
2.3 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA PSEUDOMONADAMA . . . . .
Pseudomonas septikemije . . . . .
Infekcije izazvane sa Pseudomonas fluorescens . . . . .
2.4 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA CITOFLAGAMA . . . . .
Kolumnaris bolest - Columnaris (Saddleback), black patch necrosis . . . . .
Citofaga bolest - Bolest hladne vode (Coldwater), bolest repnog stabla (Peduncle disease) . . . . .
Bakterijska bolest škrge - Bacterial gill disease . . . . .
Flavobacterioza - Flavobacteriosis . . . . .
2.5 OBOLJENJA RIBA IZAZVANA GRAM POZITIVNIM BAKTERIJAMA . . . . .
Bakterijski nefritis - Bacterial kidney disease (BKD), Dee disease, Corynebacterial kidney disease . . . . .
Tuberkuloza - Mikobakterioza - Mycobacteriosis . . . . .
Nokardioza - Nocardiosis . . . . .

POGLAVLJE 3

PARAZITSKE BOLESTI RIBA

3.1 BOLESTI IZAZVANE PROTOZOAMA . . . . .
Ihtioftirioza (Ichthyophthiriosis) . . . . .
Hilodoneloza (Chilodonellosis) . . . . .
Trihodinioza (Trichodiniosis) . . . . .
Apizomoza, epistilioza, ambifrijoza (Apiosomosis, Epistyliosis, Ambiphryosis) . . . . .
Kriptobioza (Kryptobyosis) . . . . .
Ihtiobodoza - kostioza (Ichthyobodosis - Costiosis) . . . . .
Heksamitioza - oktomitioza (Heyamiosis - Octomitosis) . . . . .
Tripanozomoza (Trypanosomosis) . . . . .
Tripanoplazmoza (Trypanoplasmosis) . . . . .
Kokcidioza (Coccidiosis) . . . . .
Miksozooze (Myxozoosis) . . . . .
Vrtičavost pastrmki - lentosporoza (Miksosomosis - Lentosporiosis) . . . . .
Proliferativno oboljenje bubrega pastrmki (Proliferative kidney disease) . . . . .
Zapaljenje ribljeg mehura šarana (Aerocystitis infectiosa cyprini) . . . . .
Sferosporidioza škrge (Sphaeroporusis) . . . . .
Zločudna anemija šarana (Mixosporidiosis cyprini) . . . . .
Vrtičavost šarana (Myxobolus encephallicus) . . . . .
Telohaneloza (Thelohanelosis nikolskii) . . . . .
Ostale miksozooze . . . . .
Mikrosporoze (Microsporea) . . . . .
Dermocistidioze (Dermocystidiosis) . . . . .
Amebe patogene za ribe . . . . .
3.2 BOLESTI IZAZVANE HELMINTIMA . . . . .
TREMATODOZE . . . . .
Daktilogiroza (Dactylogyrosis) . . . . .
Girodaktiloza (Gyrodactylosis) . . . . .
Sangvinikoloza (Sanguinicolosis) . . . . .
Diplostomatoza (Diplostomosis) . . . . .
Postdiplostomatoza (Postdiplostomatoses) . . . . .
CESTODOZE . . . . .
Botriocefaloza (Botriocephalosis) . . . . .
Kariofiloza (Caryophyllosis) . . . . .
Kavioza (Khawiosis) . . . . .
Trienoforoza (Trienophorosis) . . . . .
Eubotrioza (Eubotriosis) . . . . .
Kiatocefaliza (Cyathocephalosis) . . . . .
Proteocefaliza (Proteocephalosis) . . . . .
Liguloza (Ligulosis) . . . . .
3.3 BOLESTI IZAZVANE PIJAVICAMA . . . . .
Piscikoloza i hemiklepsioza (Pisciocolosis et hemiclepsiosis) . . . . .
3.4 BOLESTI IZAZVANE RAČIĆIMA . . . . .
Arguloza (Argulosis) . . . . .
Ergaziloza (Ergasilosis) . . . . .
Lerneoza (Lerneosis) . . . . .

POGLAVLJE 4

GLJIVIČNE BOLESTI

BRANHIOMIKOZA, TRULENJE ŠKRGА (Branchiomycosis) . . . . .
IHTIOSPORIDIOZA (Ichthiosporidiosis) . . . . .
SAPROLEGNIOZA (Saprolegniosis) . . . . .

POGLAVLJE 5

BOLESTI NEJASNE ETIOLOGIJE

VODENA BOLEST PASTRMSKE MLAĐI (Hydrocele embrionalis) . . . . .
ZARAZNI ULCERATIVNI SINDROM (Epizootic ulcerative syndrome) . . . . .

POGLAVLJE 6

BOLESTI NASTALE USLED NEPOVOLJNIH FAKTORA SREDINE I TROVANJA

MEHANIČKE OZLEDE RIBA (Traumatizacija) . . . . .
NEDOSTATAK KISEONIKA I GUŠENJE . . . . .
BOLEST GASNIH MEHURIĆA . . . . .
TROVANJA AMONIJAKOM I NEKROZA ŠKRGА . . . . .
OSTALA TROVANJA . . . . .
PROMENE UKUSA RIBE . . . . .

POGLAVLJE 7

BOLESTI NASTALE USLED GREŠAKA U ISHRANI

NUTRITIVNE POTREBE U ISHRANI RIBA . . . . .
MASNA DEGENERACIJA JETRE-CEROIDNA DEGENERACIJA JETRE (Degeneration ceroides hepatis) . . . . .
AFLATOKSIKOZA I HEPATOM . . . . .
ZAPALJENJE ŽELUCA I CREVA (Gastroenteritis) . . . . .
OMAŠĆENJE UNUTRAŠNJIH ORGANA (Adipositas) . . . . .
POREMEĆAJI IZAZVANI NEDOSTATKOM VITAMINA . . . . .
POREMEĆAJ U METABOLIZMU MINERALA . . . . .
NEDOSTATAK ESENCIJALNIH AMINOKISELINA I MASNIH KISELINA . . . . .

POGLAVLJE 8

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

STRES I ZDRAVLJE RIBA. . . . .
IZBOR LOKACIJE, PROJEKTOVANJE, IZGRADNJA I REKONSTRUKCIJA RIBNJAKA . . . . .
IHTIOTEHNIČKE I IHTIOHIGIJENSKE MERE . . . . .
IHTIOSANITARNE MERE . . . . .
a) Dezinfekcija . . . . .
b) Sprečavanje unošenja egzotičnih uzročnika bolesti . . . . .

c) Propisi o sprečavanju, suzbijanju i iskorenjivanju bolesti . . . . .
d) Imunoprofilaksa (vakcinacija) . . . . .
e) Primena lekova . . . . .
f) Vođenje ihtiosanitarne evidencije . . . . .
g) Uklanjanje uginule i bolesne ribe . . . . .
VETERINARSKO-MEDICINSKA KONTROLA . . . . .
ORGANIZOVANJE PRAĆENJA ZDRAVSTVENOG STANJA RIBA NA RIBNJACIMA . . . . .
UZIMANJE, PAKOVANJE I OBELEŽAVANJE UZORAKA ZA LABORATORIJSKO ISPITIVANJE . . . . .
SLANJE UZORAKA U LABORATORIJU ZA BOLESTI RIBA . . . . .
LABORATORIJSKE METODE U DIJAGNOSTICI I NJIHOVE APLIKACIJE . . . . .
a) Klinička slika i patomorfološki nalaz . . . . .
b) Mikroskopsko i histološko ispitivanje . . . . .
c) Bakteriološko ispitivanje . . . . .
d) Virusološko ispitivanje . . . . .

POGLAVLJE 9

LITERATURA

PRILOG

ATLAS PATOMORFOLOŠKIH PROMENA

